

NAPREJ

Glasi Socialistične stranke Jugoslavije.

Zločin in družba.

Kapitalistična družba porabi ogromne vsote za policijo, da lovi zločince, za sodišča, da jih sodijo, in za ječe, da jih zapirajo; tudi za krvnike in njih aparate, da jih morijo z elektriko, obešajo in streljajo izda precej denarja. Površni ljudje menijo, da je to sicer velik križ, ampak da ni mogoče pomagati: zločincev vendar ne moremo pustiti, da bi prosti letali po svetu, pa še več pokradli, poropali in pomorili.

Kapitalistična družba res nima druge pomoči, kakor da jih zapira. Zanj je zločin problem, katerega ne more nikakor rešiti. Pri tem se pa nahaja v vrtincu, ob katerem bi razumno bitje s kakšnega drugega sveta dejalo, da mora biti ta družba sama blazna.

Stvar je namreč ta: Kapitalistična družba ustvarja zločince, potem jih pa preganja, obsoja, zapira, obeša. Ona jih ne mara; sicer bi jih pustila pri miru; dasi jih ne mara, jih pa neprenehoma ustvarja.

Zakaj taka absurdnost?

Zato, ker ne more biti drugače. Kapitalizem in zločin sta neločljiva. Kapitalizem je sam na sebi zločin, četudi ne po zakonu. Če bi tatovi delali zakone, bi najbrže z njimi zaščitili tatvino. Ker jih delajo kapitalisti, ščitijo z njimi svoje izkoriščanje. In svojo lastnino ščitijo.

Ker pa je kapitalistično izkoriščanje zločinsko, ker ustvarja mizerijo in vedno postavlja gotovo število ljudi pred alternativo, da kradejo ali pa poginejo, medtem ko na drugi strani kaže, da se z bogastvom v tej družbi lahko skoraj vse doseže in s tem draži ljudi, da izkušajo pridobivati bogastvo brez posebnega ozira na sredstva, se mora zločin vedno nanovo porajati in ga ne bo konec, dokler ne bo kapitalističnega sistema samega konec.

Ker ga družba ne more odpraviti, preganja zločince in jih zapira. Pri tem se zgodi, da sedi za mrežami mnogo dobrih ljudi, mnogo lupežev pa teka prostih okrog in uživa velike časti.

Kaznovanje zločincev tolmači družba tako:

Hudodelec je nevaren družbi. Ona mora torej sebe in svoje poštene člane varovati. Zato mora zločince ločiti od javnega sveta in jih spraviti tja, kjer ne morejo njih hudobni nagoni storiti zlega. Torej v ječe z zamreženimi okni, obdane z visokimi, trdnimi zidovi in zastražene z oboroženimi čuvaji.

Razen varnosti družbe imajo kazni še druge namene. Za greh, ki je storjen z zločinom, mora biti pokora. V starih časih se je tisti, komur je bila storjena krivica, sam maščeval nad hudodelcem. Tega pa ne more trpeti civilizirana organizirana družba. Ako se posamezniku prepušči, da odmeri kazen za zlo, katero je pretrpel, se lahko zgodi, da je kazen večje zločinstvo od zločina samega. In kakor tam, kjer se velja iz barbarične davnine podedovano kryo maščevanje, ni hudodelstva nikdar konec: osveta, ki je skoraj vedno pretirana, zahteva zopet osvetu, in tako gre zločinstvo v večnost, od rodu do rodu.

Kazen je socializirano, podražljivo maščevanje. V tem je nekaj napredka in zboljšanja. Šele odstranitev privatnega maščevanja je omogočila, da so postale kazni sčasoma nekoliko bolj človeške. Včasih je bilo obešanje, sežiganje, naplitanje na kolo, natikanje na kol itd. tako vsakdanje, kakor je bilo vse čuvstvovanje ljudi barbarično.

Ali naša doba je postala humanitarna. O tem bi človek sicer včasih podvomil, če na primer pogleda čez Atlantični ocean ali pa če bere poročila o linčanju po Ameriki. Toda apostoli sedanje družbe govo-

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-I.

Stane mesečno 2½ pšeničnih kg, celoletno 30 pk. V marcu 1922 računamo pk po 4 din.

Oglasi: prostor 1 × 55 mm 60 p.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštne proste.

re toliko o humanitarnosti, da morajo ugovori skoraj umolkneti.

Iz te humanitarnosti izvira tudi nauk, da ni vse opravljeno s kaznijo zločinca, ampak da ga je treba tudi popraviti. Zdi se, da ni idealizem edini boter tega načela. Vmes so vsekakor tudi materialistični oziri; če bo hudodelec popravljen, ne bo več kradel, in tisti, ki kaj imajo, bodo bolj varni.

Pa to nič ne de. Načelo popravljanja bi bilo vendar lepo. Ali družba, ki ga izreka, ni dosledna. Kako naj na primer smrtna kazen popravi človeka? Kadar je zločinec na drugem svetu, ga vsi lepi nauki tukajšnje družbe ne dosežejo več.

Kapitalistična družba se pa moti s svojo humanitarnostjo še v drugem oziru. Popravljanje zločinca v kaznilnici bi bilo že lepo, če bi bile razmere take, da bi popravljeni človek lahko pošteno živel. Tega pa ni. Neprenehoma se rabi fraza, kako naj bi skesani grešnik postal koristen član človeške družbe; toda fraza nima realne moči. Predvsem je tradicija hinavščine tako močna, da ovira vse reformatorične poizkuse. Če pove človek, da prihaja iz kaznilnice, mu malo pomaga, če doda, da se je v ječi poboljšal. Kdo mu verjame? In kdo more privatnega podjetnika prisiliti, da bi vzel takega človeka na delo?

Če bi bila družba sama delodajalec, bi bila stvar pač drugačna. Seveda bi v tem slučaju večinoma povod za prvi zločin odpadel. Namesto skrbi, kaj početi z odpuščenimi hudodelci, bi se taka družba lahko lotila vprašanja, kako se odpravijo zločini sploh.

Nismo fantasti. Ne mislimo, da bodo prvi dan po padcu kapitalizma sami idealni ljudje na svetu. Vsaka družba mora kot dedščino vlačiti bremena prejšnjih družb nekaj časa s seboj. Ali mnogo povodov zločina odpade takoj z ustanovitvijo socializma. Hudodelstva, ki jih po-

LISTEK.

IVO MRAK:

PROROKINJA.

(Poem.)

Šumelo je in valovalo, da se je tresla palača Gospodova!

Črne množice gladujočih — z obupom v srcih, temnimi obrazi — so zahtevale kruha.

In šli so mimo hrama — božjega — nihče se ni odkril — dejali so: »Bog nas je zapustil.«

Gladne žene so dvigale proti oknom palače — svoje uboge otročice.

Možje so preklinjali in grozili s pestmi —

Takrat pa je prišla — ona.

Vstala je, blesta in krasna je stala pred bogataševu palačo.

Z razpetimi lasmi — ki so vihrali po zraku, kakor tok zlata v žarkih solnca.

Z zaprtimi očmi — zadaj zlata obla solnca, spredaj njena postava —

Zašumelo je, zgibalo se je, valovalo.

Tedaj pa je spregovorila — smrtna tišina je zavladala na trgu.

Ponosno se je vzravnila — bela njena obleka je bila prepojena z nadzemskim sijem.

Na prsih pa ji je rudela — gavtroža.

»Sodrug! — pozdravljeni — svoboda, ki prihaja, vas pozdravlja.

Srečala sem jo in videla.

Prelepa je, belo oblečena z mirtinim vencem na glavi in svetniški sij jo obdaja —

Prihaja, a po mnogih krajih jo zavrnejo in podijo proč.

Prihaja, od burje in viharjev obdana, v noči teme prevzvišena.

Prihaja, zmagoslavna — veličastna, a ustavi se le tam, kjer je narod dovolj — zrel — za njo, da jo doume.

Na delo, torej, da bomo pripravljene za veliki trenotek, ki prihaja — —!

Pustimo bogatašu denar — naša pot je pot napredka, le v tem bo — svoboda.

Zahrumele so množice — vzvalovalo je morje — devica je odhajala v žaru zahajajočega solnca.

S kraljeve palače je zadonel zvon — Carica zemlje in morja se je peljala v sveti hram.

Bleščeči sijai njenega dvora je poplaval mestne ulice. —

Po zraku so donele ubrane melodije kraljevih godal — ob zvokih katerih se je napajal ves dvor.

Fanfane so zadonele —

Trobente zabučale —

Meči so se zablskali —

vzročajo lastniki in dobičkarški interesi, morajo v kolektivistični družbi kmalu odpasti, ker se jim zamaši vrv.

Če more kdo danes ukrasti stotisočake in utiti roki pravice, se mu to izplača. Denar lahko vtakne v kupčijo ali v kakšno podjetje, izkorišča ljudi in sijajno živi ob tujem trudu. Ali kaj v socialistični družbi, kjer sploh ne bo privatnih podjetij? Če bi ukradel milijon, ga ne more izpremeniti v kapital, ki bi mu nosil obresti. Čemu torej krasti?

Seveda ostanejo še temperamenti in duševno defektni ljudje. S tem bo imela nova družba še svoje težave, dokler ne dozore sadovi njenih novih uredb.

Kapitalizem in zločin sta neločljiva; tukaj je boj zoper hudodelstvo enak boju zoper vetruje mline. Nobenega problema, ki se tiče zločina, ne more rešiti kapitalistični sistem! Največja protizločinska sila je socializem.

ZAHTEVA FRANCOSKIH MILITARISTOV IN IMPERIALISTOV NI VZDRŽLJIVA.

Zaradi bridkih izkušenj v zadnji vojni kriči ves svet, da je treba pričeti z razoroževanjem. Vse, kar jasno misli in se ne prišteva med militariste in imperialiste, se strinja s tem krikom. Nemčija je razorožena. To priznajo celo francoski častniki, ki so imeli nalogo, da izvrše delo razorožitve v Nemčiji. Tudi drugi civilni veščaki pravijo in izjavljajo na glas, da v Nemčiji ne izdelujejo več orožja in municije, ampak da tam zdaj producirajo stroje, ki služijo za pomnožitev produkcije živilskih potrebščin.

Navzlic tem dejstvom pa izjavljajo francoski militaristi in imperialisti, da Francija ne more znižati svoje armade, **ser se boji**, da jo napade Nemčija. Taka zahteva je nevzdržljiva, kajti če je Nemčija razorožena, jo ne more napasti.

Zdi se, da se za zahtevo francoskih militaristov in imperialistov skrivajo drugi nameni, če so proti znižanju oborožene sile na suhem, ko ni najmanjše nevarnosti, da jo napade Nemčija ali katera druga dežela. Francoski militaristi in imperialisti vidijo tam strahove, kjer jih ni, in zaradi tega jim ne more pameten in razumen človek verjeti, da se nič drugega ne skriva za njih zahtevo.

Pred izbruhom svetovne vojne je bila kaiserjeva Nemčija tista sila, ki je povzročala blazno tekmovalstvo v oboroževanju med raznim vesilami. Zdi se, da želi zdaj Francija preizkusiti njeno ulogo in prisiliti druge države, da ji slede v oroževanju. To je ravno tak terorizem, ka-

kršnega je preje izvajala Nemčija. Japonski militaristi, ekspanzivisti in imperialisti so hitro razumeli svoje francoske tovariše in tudi oni so dvignili svoj glas, da se oborožena sila na suhem ne sme znižati. Na daljnem vzhodu sicer ni Nemčije, zaradi tega se japonski militaristi in imperialisti ne morejo izgovarjati nanjo. Našli so pa tudi izgovor, ki je izgovor, čeprav je šepav. Oni kažejo na Daljnovozhodno republiko, rusko vlado v Moskvi in seveda tudi na ubogo Kitajsko. Večje nezmisli menda ni, kot je v tem izgovoru. Ampak japonski militaristi in imperialisti vztrajajo pri njem in pomagajo tako Franciji terorizirati ves civilizirani svet.

POVSOD JE PROBLEM ENAK!

Evropa ima svoj problem. Amerika ima rešiti svoje vprašanje, tako pripoveduje velekapitalistično časopisje. Seveda ima vsaka dežela svoj problem, ali ta problem je povsod enak. Brezposelnost je v Evropi, Aziji, Ameriki in drugje. In prav povsod stradajo brezposelni delavci in ponekod pa še tisti delavci, ki delajo. Delavsko vprašanje je pred nami, a povsod je enako, ker izkoriščajo delavce povsod po enakih principih.

Zakaj torej govorimo o problemu Evrope, Azije, Amerike itd., če se zavedamo, da je problem povsod enak. Ali mar zaradi tega, da varamo sami sebe. Zakaj ne govorimo o svetovnem vprašanju, pa bomo veliko lažje rešili nalogo, ki je pred nami.

Ne rešujemo problemov v posameznih deželah, če se problemi tičejo vsega kulturnega in civiliziranega sveta! Na ta način se bomo prav lahko ognili vseh zmot! Kadar je vsa hiša v plamenu, ne pogasimo ognja in ne obvarujemo hiše pred popolnim uničenjem, ako gasimo samo vrata. In tako je tudi z vprašanji, ki se tičejo vsega kulturnega in civiliziranega sveta. Dokler bomo reševali splošna vprašanja samo v eni deželi, ga ne bomo rešili nikdar, ampak napravili bomo to vprašanje še bolj zamotano, kot je in končno nas bo vprašanje samo pogazilo, ker se ga nismo lotili rešiti pravilno.

Politične vesti.

Ali »Narod« ne bere samega sebe? Iz včerajšnjega »Naroda« smo izvedeli, da demokratski notranji minister Marinković ni odstopil, da sploh ne namera odstopiti in da so vse vesti o sporu med tem možakarjem in drugim možakarjem Pribečevićem forsirane od sepa-

ratističnega časopisja. Toda v nedeljskem »Narodu« smo brali izvirne vesti, ki so te zadeve prve potrdile slovenskemu svetu. Kako pa to? Ali ima »Narod« separatističnega poročevalca? Ali je »Narod« sam separatističen? Predlagamo mero-dajnim krogom, da »Narodovo« uredništvo pregledajo, če je tam vse v redu. Ne, to bi ne bilo dobro, če bi »Narod« še sam zašel med antidržavotvorce! Kdo bi jih pa potem tvoril?

Kakšni pritepenci uživajo gostoljubnost belgrajske vlade. Nekateri poslanci so interpelirali zunanjega ministra Ninčiča, če mu je znano, da pripravljajo caristični general Wrangel akcijo proti sovjetski Rusiji. Interpelirali so ga tudi, naj pove, po kakšnih poslih je prišel v Belgrad, zakaj je šel v avdijenco h kralju Aleksandru in ministrskemu predsedniku Pašiću ter zakaj mu je odkazala belgrajska vlada graščino pri Vinkovcih »za odpočitek«. Minister Ninčič je prišel v veliko zadrego in bo odgovoril šele v bližnjih dneh, ko bo prišel do sape.

Nacionalistične komedije v Splitu. Preteklo nedeljo je bilo v Splitu veliko zborovanje nacionalistov, ki se ga je udeležilo okoli 20.000 ljudi. Nastopilo je več govornikov kakor »književnik« Fičin Šajn, don Juraj Biankini, dr. Petković in drugi. Po blagoslovljenju svoje zastave so jo razvili s klici, da je nacionalistična mladina najboljši del našega naroda. Ne prestando so vzvikali armadi in kralju Aleksandru. Na sporedu so bile še ljudske veselice in narodne igre. Odbor je sklenil prirediti velik nacionalističen kongres v Zagrebu, ki ga smatrajo za gnezdo samih izdajnikov. Nacionalističnih komedij potemtakem še dolgo ne bo konec. Kakor vidimo, ljudem vedno bolj in bolj pokrnevajo možgani.

Velike madžarske zahteve. Kakor poročajo madžarski listi, zahteva madžarska vlada 74 vasi. Burgenlanda od Avstrije in ne okoli 45 kakor so prvotno poročali. Kakor vidimo imajo vse nacionalistične države velik apetit in to v vsakem oziru.

Bojiševiške čete so po hudem boju vkorakale v Vladivostok ob vzhodno-sibirski obali. S tem, pravijo, bi bilo konec samostojni republiki na Daljnem vzhodu.

Sovjetska vlada je odločna. Sovjetska vlada je obvestila poljsko vlado, da bo pričela izvajati zelo ostre ukrepe proti belim gardistom in sploh proti četam Petljure, Berenikina in Balakoviča, ker ne trpi na svojem ozemlju nemirov. Uvedla bo enostavno preki sod, kar je po

Z zlatega dvora se je v biserni kočiji z zlatimi kolesi pripeljala prevzvišena gospa.

Ubogi pa so z dopadenjem zrlji na to razkošnost, se naslajali ter pozabljali na svoje uboštvo.

Z veselo razbrzdanostjo je carica spustila zlate vajeti in konja sta v velik strah ljudstva — in veselje carice divjala po cesti. —

Tedaj pa se je zaslišal rahel vzklik. Caričin voz je oškropila biserno — rdeča kri...

Zlato kolo je povozilo mlado devico — ljubljanko ljudstva, prerokinjo svobode —

Bleda v prelepi obraz, kakor pohojena vrtnica je ležala tam...

Na ustnih ji je igral nasmech... a okoli vratu jo je obdajal niz krvavih biservov...

Mrtva je bila.

Ona, ki je nosila še toliko želja — misli — in ljudstvu ni še dala... Še neodkrita njena duša se je ločila od telesa.

Ob njej pa je plakal njen mož — ljubil jo je —

A sedaj je bila mrtva —

Ženi je pripravljala ležišče iz modrine neba, pozdravljala jo je, ko je vstajala s krasoto vzhajajočega solca.

A sedaj je bila mrtva.

Zapletla se je v čar mraku in teme v čudno luč noči, v črno žalobnost brezumne vinjenosti.

Čez prsi... je šlo zlato kolo biserne kočije in mlado srce ni več utripalo.

Carica je za hip ustavila biserno kočijo in vrgla nesrečnemu možu — zlat cekin...

Ha, ha, ti ironija kraljev in cesarjev.

Ženo mu je hotela plačati kakor ubito vazo trgovcu.

Ni vedela carica, da je storila takrat greh, za katerega ni odpuščenja ne pri papežu, ne pri patriarhu.

Dvor je odneljal

... na tleh je bleščal zlati cekin.

(Berač Luka ga je pobral in zapil.)

Zjokala bi se ona, ki o ljudstvu ni mislila slabega.

Zvonovi so zvonili.

On pa je pokopaval svojo ženo.

Rdeče zastave so plapolale — V njegovih duši pa je divjal vihar, ki ruje drevesa.

Na obzorju so se pa zbirali črni oblaki... proroki — obljubljene — bodoče vladarice — sveta —

njenem mnenju najbolje zdravilo za različne caristične uzurpatorje.

Velikanska rudarska stavka v Južni Afriki. V južni Afriki so pričeli rudarji s stavko, ki je postala največja, kar jih pominja v tej deželi. Stavkujoči so zasedli Johannesburg, različne železnice in sploh vse važne postojanke. Nastopilo je vojaštvo, ki je pričelo streljati, tako da je padlo na obeh straneh že več sto oseb. Nad mestom krožijo sedaj vojaški zrakovplovci in proti mestu se pomikajo vojaški oddelki Smutha in Pyesa. O poteku te velikanske stavke bomo še poročali.

Dnevne vesti.

Rože na Allagičevem grobu. V nedeljo se je na grobu proletarskega mučenika v Zagrebu spontano zbralo par sto oseb, da izkaže žrtvi svojega prepričanja in surove jugoslovanske buržoazne strahovlade poslednjo čast, katero mu je policija na dan njegovega pogreba z bajonetami in sabljami zabranila. Več govornikov je imelo nagrobne govore, proletarske žene in dekleta pa so posule sveži grob s cvetkami. Manifestanti so se nato mirno razšli.

Dokumenti. Li so jih dobili vojni invalidi povodom zadnjega splošnega pregleda (po 1. septembru 1921) od invalidske pregledne komisije, in sicer »Invalidsko izpričevalo« (Invalidsko uverenje) ali »Začasna objava« (Privremena objava) so edine merodajne uradne listine, s katerimi se dotični lahko veljavno izkažejo za voj. invalida. Zato se priporoča vsem, da te listine skrbno hranijo in jih po možnosti ne dajo iz rok. Ako jih morajo priložiti kakšni prošnji, naj priložijo overovljene prepise, original pa obdržijo pri sebi. Prošnjam na Invalidski odsek oddelka za socialno politiko pokrajinske uprave v Ljubljani ni treba prilagati omenjenih dokumentov in tudi ne prepisov, ker ima ta odsek sam zbrane pregledne spise za vse vojne invalide, ki so pristojni v Slovenijo. Prošilec naj v svoji prošnji navede samo, pri kateri komisiji je bil pregledan (za ljubljanski, mariborski ali celjski vojni okrug) in pa številko, ki je zapisana v levem kotu njegovega invalidskega dokumenta. Druge potrebne dokumente, ki se ne tičejo dokaza sedanje invalidnosti, je treba seveda prilagati kakor doslej.

Generalni konzulat kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev v New Yorku je sporočil pokrajinski upravi za Slovenijo z dopisom z dne 3. februarja 1922, št. 1795, da v bodoče ni več potrebno potrdilo ameriških konzulatov na listinah, ki se nanašajo na realizacijo zapuščin v Ameriki umrlih jugoslovanskih državljanov. Z dopisom z dne 10. februarja 1922, št. 2008 pa je sporočilo, da tudi ni več potrebno, da ministrstvo za zunanje stvari potrdi dokaz državljanstva v tej zadevi. — Podrobnosti o postopanju v svrhu realizacije zapuščin naših državljanov v Zedinjenih državah severoameriških se izvede pri političnih oblastvih.

Srečke Kola jugoslovanskih sester so še v zalogi. 30. t. m. je zrebanje. Glavni dobiček znaša 50.000 K. Kupujte jih!

Nabava različnega materiala za izdelavo invalidskih protez. Državna protezna delavnica v Ljubljani želi nabaviti večje množine materiala. Interesenti se opozarjajo na tozadevni natečaj v Uradnem listu št. 22 z dne 10. marca 1922.

Presojevalna komisija načrtov za zgradbo upravnega poslopja Delavske nezgodne zavarovalnice in Okrajne bolni-

ške blagajne v Ljubljani naziranja, da je bila prva nagrada priznana načrtu arhitekta Ivana Zupana (Ljubljana), druga ing. Ivanu Vurniku, arhitektu v Ljubljani in tretja ing. Josipu Costapera-ria, arhitektu v Ljubljani. — V nakup je komisija priporočila osnutke K. Brunnerja, arhitekta v Ljubljani, ing. Rado Kregarja, arhitekta v Ljubljani in ing. Dragotina Faturja, arhitekta v Ljubljani. Projektante nenagrajenih in nenakupljenih načrtov prosimo, da do 25. marca javijo gradbenemu odseku nezgodne zavarovalnice in bolniške blagajne v Ljubljani, Cankarjevo nabrežje št. 3 svoje naslove, nakar se jim načrti poštnine prosto vrnejo. Načrte je mogoče po 20. marcu tudi osebno vzeti pri gornjem naslovu.

Ljubljana.

Boj draginji! V nadaljevanje skupne akcije vseh stanovskih organizacij in društev proti draginji se sklicuje dne 16. marca ob 19. uri seja akcijskega odbora v občinski posvetovalnici v Ljubljani z dnevnim redom, ki je bil določen na zadnjem sestanku dne 3. marca. Udeležba zastopnikov vseh 22 organizacij in društev dolžnost. Seja je javna ter se je udeležiti lahko vsakterikoli član omenjenih organizacij. — Akcijski odbor.

Sekcija Ljubljana Udruženja jugosl. inženjerjev in arhitektov je imela dne 11. t. m. svoj redni občni zbor. Na mesto odstopivšega predsednika g. ing. Vinka Strgarja se je izvolil predsednikom Sekcije g. ing. Milan Šuklje. Prvi podpredsednik je ostal g. ing. Igo Šega. Za drugega podpredsednika se je izvolil g. ing. Igo Pehani.

Celje.

— **Železničarski shod.** Dne 9. t. m. ob pol 7. zvečer se je vršil javni železničarski shod v gostilni pri Zelenem travniku s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo koalicijskega odbora. 2. Protest proti draginji. 3. Slučajnosti.

Sodrug Felician je pozdravil navzoče in člana koalicijskega odbora iz Ljubljane in naznačil dnevni red, nakar je podal besedo sodrugu Prijatelju, članu koalicijskega odbora.

Sodrug Prijatelj je poročal v 1 in pol urnem govoru natanko in stvarno o delu vrhovnega vodstva, odkar so se vse organizacije koalirale, in o poteku konference dne 29. jan. v Zagrebu in njene sklepe. Nadalje o konferenci dne 26. febr. v Belgradu, katero so posetili trgovska zbornica in zastopniki delavskih zbornic v Belgradu, Sarajevu, Zagrebu in Ljubljani. Naglašal je, da prometno ministrstvo kakor tudi vsi politični klubi, čeravno so bili povablejni na konferenco, niso poslali nobenega zastopnika izvzemši socialistični klub. P. slaneč D ržič se je o rotil in je pojasnil odgovor prometnega ministra na zahteve železničarjev. Nadalje je pojasnil odgovor kral. nam. Hribarja poslancu Kopaču, kako ga je ravnateljstvo južne žel. informiralo o položaju železničarjev. Razložil je, zakaj narašča draginja in kaj so ukrenili proti temu. Predlagal je resolucije, kakor so bile sprejete v Ljubljani.

Sodrug Felician je dal resolucije na glasovanje in so bile enoglasno sprejete. Nadalje so postavili različni zborovalci vprašanja na govornika, nakar jim je dal govornik pojasniti. Sodrug Felician se zahvali govorniku za krasno poročilo, za dobri obisk, z apelom, naj izpopolnijo svoje organizacije, da bodo pripravljene za hude boje, in zaključil shod ob 9. zv.

Maribor.

Kako so večji parček, ki se je hotel okoristiti s požarom v Franzovem paromlinu. Lastnik tega mlina je dobil zadnje dni v pismi, v katerih mu neka neznana oseba pisala, da je pripravljena za 80.000 K izdati požigalca. Denar naj bi poslal v neko trafiko. Dr. Franz pa je namesto denarja v dotično trafiko poslal detektiva, ki je aretiral natakario Štefco Kiclerjevo, katere je prišla po tisočake. Priznala je, da jo je poslal nje ljubček Karel Lorber, ki so ga nato tudi vtaknili pod ključ.

Iz stranke.

Spodnja Šiška, Redni občni zbor krajevne politične organizacije SSJ v Spodnji Šiški se bo vršil v sredo, dne 15. t. m. ob pol 20. v »Zadružnem domu«. Dnevni red: 1. Poročilo dosedanjega odbora. 2. Razno. 3. Volitev novega odbora. 4. Poročilo referenta: Politični položaj. Točna udeležba vseh članov dolžnost. — Odbor.

Vrhnika. Dne 19. marca se vrši shod SSJ. na vrtu gostilne pri Jurci, poroča poslanec sodr. Kopač o položaju: Kam plovemo.

Iz strok. gibanja.

Seja odbora podružnice kovinarjev v Ljubljani se bo vršila v torek, dne 14. marca v društvenih prostorih v Šelenburgovi ulici zvečer takoj po delu. — Predsednik.

Vestnik Svoboda.

Prevalje. Dramatični odsek splošne delavske zveze »Svoboda« v Prevaljah priredi v nedeljo dne 19. marca ob 3. popoldan v dvorani gostilne Ahac tridejansko dramo »Mati«. Predprodaja vstopnic v Konsumnem društvu za Slovenijo v Prevaljah. Mladina pod 14 letom nima vstopa. — Odbor.

Pravi socialist ne sme biti rezervist, ampak mora biti vedno aktiven vojak stranke. Kdor nosi svoje prepričanje le sam v sebi, ne koristi nič ne sebi, ne svoji stvari. Prepričevati mora tiste, ki še niso prepričani.

Po svetu.

— **Neredne gospodarske razmere.** Razne tovarne v Sloveniji odpuščajo delavstvo, pri tem pa se izgovarjajo na menjajočo valuto, na prometne neprilike in carinske šikane, ki sa pri nas v Jugoslaviji naravnost balkanske. Delavstvo trpi posledice. Bogataši vsled krize vseeno niso gladni, strada pa delavstvo, ker nima zaslužka. Vlada v Belgradu bi morala najeti nekaj dobrih ekonomov strokovnjakov, ki niso strokovnjaki samo po imenu, ampak tudi v resnici poznajo zahteve modernega ekonomskega življenja. Ruska sovjetska vlada, kateri se toliko očita krivda za gospodarski polom, je pričela odslavljati nesposobne moči v gospodarskih podjetjih, departmentih in uradih, in jih izpolnjevati s strokovnjaki, katerih pa Rusiji manjka. Jugoslavija jih ima sorazmerno več kakor Rusija, samo na odgovorna mesta bi jih bilo treba postaviti — in pa odpraviti birokratične načine sploh. V sedanjih razmerah pa ekonomsko življenje Jugoslavije ne bo napredovalo in delavstvo bo prisiljeno živeti v mizernih razmerah. Sedaj na primer se v Ameriko ne more, da bi se umaknilo bedi.

— **Prilod prisejencev.** New York (Jugoslovanski Oddelek F. L. I. S.). Me-

seca januarja je bil dovoljen vstop 10.287 priseljencev. Izmed teh je bilo 14 iz Jugoslavije, ki so prišli čez kvoto. To so izredni slučaj, v katerih je Secretary of Labor dovolil začasen vstop, ker bi bila deportacija povzročila izredne težave. — Tekom tekočega meseca je tudi Italija izčrpala svojo letno kvoto od 41.921, tako da je tudi priseljevanje iz Italije popolnoma prenehalo do konca junija. Dosedaj so sledeče dežele izčrpale svojo letno kvoto: Jugoslavija, Italija, Grška, Turška, vsa Azija razen Armenije in Sibirije, Afrika, Avstralija, Nova Zelandija in Atlantski otoki. — Kvota sledečih držav se bliža h koncu: Belgije, Bolgarske, Čehoslovaške, Ogrske, Rumunske in Armenije. Čim bodo tudi te kvote izčrpane, bo priseljevanje ostalo odprto v glavnem le iz Angleške, Nizozemske, Francoske, skandinavskih držav, Nemčije, Avstrije, Finske in Rusije; iz te poslednje dežele pa je odpotovanje izredno oteženo. Zanimivo je, da ima tudi Reka svojo kvoto od 71 priseljencev, od katerih je dosedaj prišlo le 6.

— **Morilska družina.** Priprosti državljani »imperialnega Potsdama« in kmetje v desetih bližnjih vaseh so apelirali pri pruski vladi, naj razoroži in kaznuje grofovsko družino von Kaehne, ki kraljuje na graščini Petsow-on-Schwi-

slowsee v bližini Potsdama. Ta družina, zatrijuje kmetje v svoji obtožnici, je ostanek roparskih in morilskih grofov iz srednjega veka. — Že drugi so isti kmetje in priprosti državljani sprejeli resolucijo, v kateri zahtevajo kazensko postopanje proti potsdamskemu pravdniku in drugim oficialom, ker so dovolili starenmu junkerju, njegovemu mlademu sinu, stotniku Carlu in njegovi okrutni hčeri Mignoni terorizirali vso sosesčino z orožjem kar vršijo že od leta 1913. — Grofovc se zagovarjajo, češ, da so rabili orožje samo proti gozdni tatovom in uzmovičem. Ustrelili so že štiri osebe in streljali so na mnoge druge, ne oziraje se, če so kaj zakrivil ali ne. Nedavno so našli na von Kaehnovem posestvu ubitega šestnajstletnega dečka. — Plemenita gosica Mignonka je zopet in zopet rabila puško, če je opazila, da je kdo prestopil mejo njihovega posestva. Ona je trdno prepričana, da je bog ustvaril svet radi nje. Pri zaslišanju je cinično priznala, da je streljala že mnogokrat na ljudi. — Razsrienejši ljudje zahtevajo, da se vso plemenito morilsko bando linča. — Ljudje tožijo, da je grad prava orožarna. Časnikari, katerim se je dovolilo vstop na grad, potrjujejo to.

— **Novi rekord stroja za ubijanje.** V Madridu na Španskem je neki Gregorio

dovršil nove vrste strojno puško, ki izstrelji 300 strelcev na minuto. Puška ima petdeset cevi, katerih vsaka odda sedemdeset strelcev na minuto. Puška je prirejena tako, da z lahkoto obvlada en kilometer široko fronto. Za delovanje te puške je potrebno pet mož.

UTRINEK.

Novi papež blagoslavlja vseppek ljudstvo pa hiti naprej po svojih poslih. Irci se pretepaio med seboj in dobili so komaj toliko časa, da so pomolili za pokojnega papeža in se v duhu poklonili novemu ter prejeli apostolski blagoslov, katerega so jim morali sporočiti brzojavno in ustmeno po irskih duhovnikih, ki so se mudili v Rimu. Poljaki so storili isto kakor Irci, pri tem pa jim niti za hip niso odšle skrbi o ekonomskih in drugih težavah, v katerih se nahaja Poljska. Pri nas v Jugoslaviji so katoličani preveč zaverovani v politične boje, da bi se mogli brigati za papeže in njihove blagoslove. Toda bili so časi, ko je popadal na kolena ves krščanski svet, kadar je čul, da rimski papež deli svoje apostolske blagoslove. Tudi tukaj je opaziti spremembo.

Izdajatelj: Zvonimir Bernot (v imenu pokr. odb. SSJ).

Odgovorni urednik: France Svetek.

Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

Vabilo na redni občni zbor

Stavbene in gostilniške zadruga „Delavski dom“ v Trbovljah, r. z. z o. p.

ki se vrši

v nedeljo 2. aprila v prostorih „Delavskega doma“.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Računsko poročilo.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Sklepanje o prebitku.
5. Volitev enega člana v načelstvo, treh članov v nadzorstvo ter enega namestnika.
6. Razni nasveti in želje.

Na občni zbor imajo le člani z polnim vplačanim deležem dostop. Člani se prosijo, da prinesejo računski zaključek seboj na občni zbor.

Načelstvo

Stavbene in gostilniške zadruga „Delavski dom“ v Trbovljah, r. z. z o. p.

Naročajte „NAPREJ“

Garantirano pristni
na debelo! **namizni kis** na drobno!
prodaja najmodernejša avtomatična kisova tovarna
FELIKS SCHMIDL,
Maribor, Koroška cesta 18.
Vsaka hišna gospodinja, ki skrbi za zdravje svoje družine, zahtevaj povsod samo pristni SCHMIDL-KIS.

Največja zaloga klavirjev in pianin v Ljubljani.

TVRDKA J. DOLENC,
Ljubljana, Hilšerjeva ulica št 5

se priporoča za nakup najboljših instrumentov izvrstnih tovarn po najsolidnejših in nizkih cenah.

NAKUPOVALNA ZADRUGA

r. z. z o. z.

V LJUBLJANI, Dunajska cesta 33 („BALKAN“)

Uvoz Deželni pridelki, žito, mlevski izdelki vseh vrst. — Kolonijalno špecerijsko blago, spirituose, mast, slanina, mesni izdelki. IZVOZ

Telefon 336. „Brzojavni naslov Nakupovalna Ljubljana“. Čekovni račun št. 10.473.

Delniška glavica:
K 20.000.000.—

Slovenska eskomptna banka

Rezervni zakladi:
K 6.500.000.—

Podružnice:
Novo mesto, Rakek,
Slovenjgradec.

== Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 1. ==

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Telefoni št. 146, 458.
Brzojavke:

EŠKOMPTNA.